

Pályázat a Csányi Alapítvány részére

Döntéshozatal címmel

Írta: Baranyi Ferenc, Jászberény

Döntéshozatal

A döntéshozatal néha tud nehéz és könnyű is lenni. Befolyásoló tényezők is lehetnek, amiket figyelembe kell venni mikor valamilyen témában, helyzetben dönteni muszáj. Ezek az életünk során szerzett tapasztalatok, érzelmeink, előítéleteink és emlékeink lehetnek. Attól is függ, hogy csapatban, vagy csak magamnak hozom meg a döntést.

Mivel futballozom, így tudom, hogy mikor részt veszünk egy foci kupán, ahol az ellenfél támadásba lendül, nekünk gyorsan kell hoznunk a döntést arról, milyen felállásban kell védekeznünk. Ha éppen nálam van a labda nekem kell gyorsan dönteni, hogy ki van a legjobb helyzetben, akinek tovább passzolhatom a labdát a csapattársaim közül. Ilyen az, ha egy csapaton belül még saját döntést is kell hozni az előbbre jutásért, és szerintem ez a legösszetettebb döntéshozatal.

Vannak olyan videójátékok, amiket egyénileg játszok, de egyre többen játszák velem együtt. Olyankor, gyorsan kell dönteni, hogy minél tovább maradhassak a játékban és fentebb léphessek egy szintet, ahol nálam lehet ügyesebb gyakorlottabb résztvevők vannak. Nyaraláskor anyukám medencébe szeretett volna menni, én pedig a csúszdákat kipróbálni. Ilyenkor közösen hozzuk meg a számukra megfelelő döntést, és megállapodunk, hogy következő alkalommal a másik kap előnyt abban, amit szeretne csinálni. Így történt, hogy mindketten jól jártunk és élvezhettük a nyaralást egyformán.

Létezik olyan döntés is, amely lemondással jár, hogy ne hozzuk nehéz helyzetbe a körülöttünk élőket. A szobám kialakításánál, tervezésénél ismerkedtem meg ezzel a legjobban. Nekem nagyon tetszettek a szép vagány és modern bútorok, amik a drágább kategóriába tartoztak. Lemondtam róla, mert így ki is tudtuk festeni a szobámat, ami készen lett iskolakezdésre. Ennek sokkal jobban örülök összességében, mert nagyon tetszik és szeretem.

Nagyszüleim mesélték, amikor eldöntötték, hogy építkezésbe kezdenek nagyon sok olyan tényezőt kellett figyelembe venniük, amire nem is gondoltak. Hol építkezzenek mikor érdemes elkezdni, milyen magas alapja legyen, a belső elosztását hogyan alakítsák ki? Még sok mindenben kellett közösen és hosszútávra dönteniük, hogy jól alakuljon az építkezés. Voltak olyan kérdések, amelyeket nem ők válaszoltak meg, mert szabályokhoz voltak kötve, így azokban mások döntöttek, amit nekik el kellett fogadniuk. Az építkezés rengeteg időbe telik, így nekik nagyon sok szabadidőről le kellett mondaniuk.

Vannak olyan élethelyzetek, amikor egy döntéshozatal újabb döntéshozatal elé állít. Sok olyan sport, játék van, ahol végig kell gondolni a lehetőségeket és a számunkra lehető legjobb döntést hozni.

Ilyenekben, ha nem jól látom át a lehetőségeket és nem tudom elképzelni az ellenfelem következő lépését, akkor egy rossz lépéssel akár el is veszíthetem a játszmát és elkönyvelhetek magamnak egy rosszul hozott döntést.

Mivel én még gyerek vagyok, ezért az anyukám és a nagyszüleim segítségét szoktam kérni egy döntésem előtt, hogy jobban átlássam a dolgok jó és rossz oldalát. Ez a segítség kiegészült a mentorommal és a kis mentorommal, amikor felvettek az alapítvány támogatásába és remélem jókat fogunk beszélgetni, megvitatni egy döntést befolyásoló tényezőket. Ezek szerintem jól átgondolt döntések, mert ilyenkor a tényeket vesszük figyelembe és nem a megérzéseinkre támaszkodunk. Sokat foglalkozunk vele, időt, energiát fektetünk bele, így azt gondolom, ezek a jó döntések.

Léteznek rossz döntések is, amelyek szerintem hirtelen, kevés információból, esetleg fáradtan és idegesen hozunk meg. Ilyen döntések következményeit vállalni kell, esetleg azokat lehetőleg kijavítani időközben.

Úgy gondolom, ha hirtelen egyszerre kellene sok mindenben dönteni, akkor elfáradunk és emiatt rosszul döntünk. Ilyenkor a nehezebb, fontosabb döntéseket én elhalasztanám egy nyugodtabb helyzetre, amikor azokat át tudom gondolni. Ha többször elkövetjük ugyanazokat a hibákat, akkor sajnos nem tanultuk meg a "leckét".

Ilyenkor szokta anyukám mondani, hogy üljek le és gondolkodjak el azon, amit csináltam, majd utána megbeszéljük és levonjuk belőle a tanulságot, hogy legközelebb mire figyeljek jobban.

A minden napjainkat is apró döntések sorozata irányítja egészen ébredéstől lefekvésig, szerintem. Mikor ébredjek, melyik pólómat vegyem fel, mit reggelizzek, ha nincs iskola mivel foglajam el magam, játszok vagy segítek anyukámnak, nagyszüleimnek éppen abban, amit csinálnak, ha tudok. Ha iskolából hazaérek, mit csináljak, mi legyen az elsőbb, a tanulás, esetleg egy kis pihenés vagy a barátaimmal a játék?

Sokszor könnyen elcsábultam, mert a többiek már hívtak játszani és utána csak idegeskedtem, ha valamelyik tantárgyból még nem volt készen a házi feladat és anyukám már a fürdést emlegette.

Miután ebbe többször beleestem, anyukám szabályokat vezetett be, amiket megértettem és nem tehettem mást, elfogadtam, mert tudtam, hogy rossz döntést hoztam, de így megtanultam, hogy mi a fontosabb számomra.

Összefoglalva, én úgy gondolom, hogy nem egyszerű a döntéshozatal és sokszor nagyon könnyen beleeshetünk a félelmeink, képzeletünk csapdájába.

Figyelni kell magunkra, hogy gyorsan, automatikusan döntünk-e vagy a tények figyelembevételével felületesen, ami nem biztos, hogy jó számunkra.

Egy jó döntéshez tudni kell mit szeretnék elérni, átgondolni a jó és rossz lehetőségeit, minden szempontból figyelembe venni és tapasztaltabb embertől tanácsot kérni.

Nekem a komolyabb döntésekben még sokszor segítséget kell kérnem, de remélem nemsokára eljutok arra a szintre és abba a korba, hogy a kisebb-nagyobb döntéseimet magam hozhatom meg.